

Троянски манастир „Успение Богородично“
The Troyan Monastery of Uspenie Bogorodichno
(the Assumption of Virgin Mary)

Троянски манастир

Сребърна възпоменателна монета
от серията „Български църкви и манастири“
Емисия на БНБ

The Troyan Monastery

A Silver Commemorative Coin
of the “Bulgarian Churches and Monasteries” Series
BNB Issue

© Българска народна банка, 2014
© Никола Хаджиев, текст, 2014
© Питър Скип, превод, 2014

© Bulgarian National Bank, 2014
© Nikola Hadzhiev, text, 2014
© Peter Skipp, translation, 2014

Троянският манастир е третият по големина манастир в България след Рилския и Бачковския и е ставропигиален (на пряко подчинение на Светия синод на Българската православна църква). Намира се близо до гр. Троян, в красивата долина на р. Черни Осъм в Стара планина. В манастирската летопис от 1835 г. като начална дата на неговото съществуване се сочи 1600 година. Но основаването на Троянския манастир следва да се отнесе към края на Втората българска държава и началото на османското владичество (XIV–XV век), когато започва историята и на селището Троян. През XVIII и XIX век манастирът е голямо просветно и книжовно средище – поддържа килийно и народно училище, а по-късно и монашеско. Унгарският учен и пътешественик Феликс Каниц в своята книга „Дунавска България и Балканът“ оценява високо книжовната дейност на монасите. Сред просветителите е йеромонах Спиридон, автор на „История во кратце о болгарском народе словенском“ (1792 г.).

Троянският манастир е свързан и с освободителното движение у нас. През 1870 г. Васил Левски основава тук таен революционен комитет, чийто председател е игуменът архимандрит Макарий. По време на Освободителната война обителта е превърната в лазарет.

Троянският манастир е забележителен образец на възрожденската архитектура. Най-старата сграда е църквата на скита „Св. Никола“ (1812 г.). Главната църква „Успение Богородично“ е построена през 1835–1837 г. от майстор Константин от село Пещера, Кюстендилско. През 1865 г. майстор Иван от село Млечево, Севлиево, изгражда пететажната кула-камбанария с параклис.

Главната църква, обявена за паметник на културата още в далечната 1927 г., е забележителна със своите стенописи, дело на Захарий Зограф (1810–1853). Тук за първи път през Възраждането са зографисани заедно Светите братя Кирил и Методий, наред с образите на много други български и славянски светци и исторически личности. В една прозрачна ниша на храма Захарий е изрисувал автопортрета си, както и портрета на игумен Филотей. Образец на възрожденското изкуство е и резбованият иконостас, изработен през 1838–1839 г. от майсторите Петър Резбар от Габрово и Никола Матеев от Ново село, Севлиево. В църквата се намира най-старата икона в манастира – чудотворната „Богородица Треручица“, донесена през XVII век.

Манастирът разполага с богата музейна експозиция. Той е съхранил и стаята-скривалище на Васил Левски.

The Troyan Monastery is Bulgaria's third largest after those in Rila and Bachkovo, and is stavropegic: subordinated directly to the Synod of the Bulgarian Orthodox Church. It stands close to the town of Troyan in the comely Balkan Mountain valley of the Cherni Osam. A monastic chronicle of 1835 attributes its institution to 1600, yet its origins most likely go back to the emergence of Troyan in the late 14th and early 15th Centuries at the end of the Second Bulgarian Empire and the early Ottoman period. During the 18th and 19th Centuries, the Monastery was a great centre of learning and letters, with a junior and secondary schools later joined by a monastic academy. In his *Donau-Bulgarien und der Balkan* [“Danubian Bulgaria and the Balkans”], Hungarian scholar and traveller Felix Kanitz speaks highly of the monks' scholasticism. Among the educators was Hieromonachos Spiridon who wrote *История во кратицѣ о Болгарскомъ народѣ славенскомъ* [“A Short History of the Bulgarian Slavs”] in 1792.

The Troyan Monastery also played a role in the national liberation movement. In 1870, Vasil Levski established a secret revolutionary committee there, chaired by the Abbot Archimandrites Makarias. During the 1877–78 War of Liberation, the cloisters housed a field hospital.

The Monastery is a notable example of National Revival Period architecture. Its oldest building is the Church of the Sveti Nikola Skete (1812). The main Monastery Church of the Assumption of Virgin Mary was built between 1835 and 1837

by the Maystor Konstantin of Peshtera near Kyustendil. In 1865, the Maystor Ivan of Mlechevo near Sevlievo added a five-storey bell tower with a chapel at its foot.

Declared a Monument of Culture as long ago as 1927, the Church contains remarkable murals by Zahariy Zograf (1810–1853). For the first time during the National Revival period, he painted the Holy Brothers Cyril and Methodius, alongside a multitude of Bulgarian and Slavic saints and historical figures. Zahariy painted his self-portrait in a window reveal, as well as that of the Abbot Philoteas. The carved iconostasis made by the Maystor Petar Rezbar of Gabrovo and Maystor Nikola Mateev of Novo Selo near Sevlievo in 1838–1839 is also emblematic of National Revival art. The Church contains the Monastery's oldest icon: Virgin Mary with Three Hands. The icon was brought to the Monastery in the 17th Century.

The Troyan Monastery has a large museum. The cell where Vasil Levski hid is also preserved.

ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ

Емисия	2014 г.
Номинална стойност	10 лева
Метал	сребро, проба 925/1000
Качество	мат-гланц, висше
Тегло	23.33 г.
Диаметър	38.61 мм
Гурт	гладък
Тираж	3000

Автор на художествения проект: Стефан Иванов
Емитент: Българска народна банка
Монетата е изработена в българския Монетен двор.

SPECIFICATIONS

Year of issue	2014
Nominal value	10 levs
Metal	Ag 925/1000
Quality	proof, mint state
Weight	23.33 g
Diameter	38.61 mm
Edge	flat
Mintage	3000

Artistic design of the coin: Stefan Ivanov
Issuer: Bulgarian National Bank
The coin is minted in the Bulgarian Mint.